

Jeho Excelenci
Mons. FRANCESCOVI LAMBIASIMU
biskupovi Rimini

Vatikán, 5. srpna 2020

N. 501.473

Vaše Excellence,

Svatý otec si přeje, aby Vaším prostřednictvím bylo předáno jeho blahopřání ke zdárnému průběhu 41. ročníku *Meetingu pro přátelství mezi národy*, jenž se uskuteční převážně virtuální formou. Organizátory i ty, kteří se jej zúčastní, papež František ujišťuje o své blízkosti a modlitbě.

Kdo se necítí být spojen s ostatními dramatickou zkušeností pandemie? «Uvědomili jsme si, že jsme na stejné lodi, křehcí a dezorientovaní. Bouře odhaluje naši zranitelnost i falešné a nadbytečné jistoty, na nichž jsme vybudovali naše plány, naše projekty, naše zvyky a priority. Ukazuje nám, že jsme nechali ležet ladem a opustili to, co sytí, udržuje a dává sílu našemu životu» (papež František, *Mimořádná chvíle modlitby*, Náměstí sv. Petra, 27. března 2020).

Mottem letošního ročníku je myšlenka rabína Heschela (1907-1972): „Bez úžasu nebudeme vnímat vznešenost“ (J.A.Heschel, *Člověk hledá Boha*, Vyšehrad, Praha 2018). Státní sekretář kardinál Pietro Parolin k tomu poznamenává: „Při hledání dober spíš než dobra mnozí spoléhali výlučně na svoje síly, na schopnost vyrobit a vydělat, přičemž se zřekli onoho postoje, který je talentem dětského postoje k realitě: *úžasu*. G.K. Chesterton v této souvislosti pravil: „Školy a mudrci těch nejvíce hermetických směrů nikdy nedosáhly váhy, jež přebývá v očích tříměsíčního novorozence. Je to tíha úžasu z veškerenstva, a tento úžas není mysticismus, nýbrž zdravý transcendentní rozum“ (*L'imputato*, Torino 2011, 113).

Na mysl přichází Ježíšova výzva být jako děti (srov. *Mt 18,3*) – píše dále kardinál Parolin - ale také podiv nad bytím, který je principem antické řecké filosofie. Tento úžas je pohnutkou života, umožňující kdykoli začít znovu: „Je to postoj, který je třeba zaujmout, protože život je dar, a umožňuje nám vždycky znovu začít,“ řekl papež František v homilii na začátku loňského roku: „Život bez úžasu šedne, stává se zvykem, i víra. Také církev potřebuje nově žasnout nad tím, že je příbytkem živého Boha, Pánovou Nevěstou, Matkou, která rodí děti“ (*Homilie*, 1. ledna 2019).

V uplynulých měsících - píše dále kardinál Parolin - jsme zažili dimenzi úžasu, který v přítomnosti utrpení, křehkosti a nejistoty nabývá podoby soucitu. Tento šlechetný lidský cit vedl lékaře a ošetřovatele v jejich těžké práci, když čelili koronaviru. Tatáž náklonnost vůči žákům a studentům umožnila mnoha učitelům přijmout svízelnost vyučování na dálku a dovést

do konce školní či akademický rok. A rovněž tak umožnil mnohým objevit v tvářích a přítomnosti členů rodiny sílu, jak čelit nepříjemnostem a námahám.

Téma nynějšího Mítinku je tedy silná výzva k pohroužení se do hlubin lidského srdce skrze úžas. Jak nezakusit onen originální pocit úžasu před horskou scenérií nebo poslechem hudby, jež rozechvívají duši, anebo jednoduše tváří v tvář tomu, kdo nás má rád, a k daru stvoření? Úžas je opravdu cestou, jak pochopit *znamení vznešenosti*, tedy onoho Mystéria, které je kořenem a základem všeho. „Nejenom lidské srdce se prezentuje jako znamení, ale i celá skutečnost. Kladení otázek tváří v tvář znamením potřebuje krajně lidskou schopnost, první, kterou máme jakožto muži a ženy: úžas, schopnost divit se, jako to nazýval don Giussani. Jedině úžas poznává,“ (J.M.Bergoglio, *Vita di don Giussani*, Milano 214, 1034).

Pokud tento pohled není kultivován, nastává slepota vůči bytí. Uzavření sami v sobě, jsme přitahováni pouze pomíjivostmi a přestáváme se dotazovat skutečnosti. Také na poušti pandemie se objevily potlačované otázky: jaký je smysl života, bolesti a smrti? „Člověk se nemůže spokojit s redukovanými nebo částečnými odpověďmi a zavázat se k censurování či zapomínání některého z aspektů skutečnosti. Nosí v sobě touhu po nekonečnu, nekonečný stesk, nostalgii, kterou nasýtí jedině stejně nekonečná odpověď. Život by byla absurdní touha, kdyby na ni neexistovala odpověď“ (*tamt.*).

Lidé se snažili hledat odpovědi či jenom otázky o smyslu života, po kterém všichni touží, i když si to neuvědomují. Tak se stalo něco zdánlivě paradoxního: místo aby karanténou tato nejhlubší žízeň zanikla, vzbudila mnohde schopnost žasnout nad lidmi a fakty, pokládanými dříve za samozřejmé. Dramatické okolnosti umožnily alespoň na chvíli docenit ryzí život, bez komplexu předsudků a lehkomyšlností, jež kontaminují pohled, mlží věci, vyprazdňují úžas a odrazují tázat se, čím jsme.

Uprostřed sanitární krize dostal papež list podepsaný různými umělci, kteří mu děkovali za modlitby během mše v kapli Domu sv. Marty, kde řekl: „Umělci nám umožňují chápat, co je krása, a bez krásy není možné chápat evangelium“ (*Kázání v kapli Domu sv. Marty*, 7. větna 2020). Jak rozhodující je zkušenost krásy pro dosažení pravdy ukázal mimo jiné teolog Hans Urs von Balthasar: „Ve světě bez krásy ztrácí také dobro svoji přitažlivost, zřejmost, že má být prokazováno; a zaskočený člověk se ptá, proč nedat přednost spíše zlu. I to je totiž možnost, dokonce více vzrušující. Ve světě, kde už se nevěří v projev krásy, ztrácejí totiž také argumenty ve prospěch pravdy sílu svého logického závěru. Proces vedoucí k závěru je pak mechanismus, který už nikoho nepřesvědčí“ (*Gloria I*, Milano 2005, 11).

Proto téma letošního Mítinku vysílá rozhodný signál křesťanům, povoláných dosvědčovat hlubokou přitažlivost, kterou vyvíjí víra v síle svojí krásy, „Ježíšovu přitažlivost“, jak říkal Boží služebník Luigi Giussani. Psal o tom v souvislosti s výchovou k víře Svatý otec v textu, který bývá označován za programový dokument pontifikátu: „Všechny výrazy autentické krásy lze považovat za cestu, která napomáhá setkání s Pánem Ježíšem. Nejde o estetický relativismus, který by mohl zatemňovat nerozlučné pouto mezi pravdou, dobrem a krásou, nýbrž o obnovení úcty ke kráse s cílem dospět k lidskému srdci a dát v něm zazářit pravdě a dobrotě Vzkříšeného. Je-li tomu tak, jak praví svatý Augustin, že totiž nemilujeme než to, co je krásné, pak Syn učiněný člověkem – zjevení nekonečné krásy – je svrchovaně hoden lásky a přitahuje

nás k sobě pouty lásky. Je tedy nutné, aby součástí předávání víry byla formace vycházející z *via pulchritudinis*“ (*Evangelii gaudium*, 167).

Papež nás proto vyzývá, abychom s ním nadále spolupracovali v dosvědčování krásy Boha, který se stal tělem, aby naše oči užasly pohledem na Jeho tvář a naše pohledy v Něm nacházely divy života. Jak to řekl sv. Jan Pavel II., jehož 100. výročí narození jsme si nedávno připomněli: „Stojí za to být člověkem, protože jsi se jím staly Ty, Ježíši!“ (*Homilie*, 15. dubna 1984). Není snad tento pozoruhodný objev tím největším přínosem, kterou mohou nabídnout křesťané na podporu lidských nadějí? Je to úkol, na který nelze rezignovat, zejména v tomto krušném dějinném okamžiku. Je to povolání vyzařovat krásu, která proměnila náš život, být konkrétními svědky lásky, jež zachraňuje, zejména ve vztahu k těm, kteří nyní trpí nejvíce.

S těmito myšlenkami Svatý otec srdečně posílá své apoštolské požehnání Vaší Excelenci i celému společenství *Meetingu* a žádá o modlitbu za něj. Připojuji svůj srdečný pozdrav, s vědomím uctivého pozdravu

Vaší Excelence

kardinál Pietro Parolin
Státní sekretariát